

Sose halunk meg
színes magyar játékfilm, 86 perc, 1993

Gyuzsi bácsi (Koltai Róbert), a csupaszív, nőcsábász vállfaárus elviszi magával unokaöccsét, a jólnevelt, gátlásos Imit (Szabados Mihály), hogy férfit neveljen belőle. Megismerteti a szabadság, a nők, az ételek ízeivel, a vállfaárusítás és a lovás titkaival, és közben magába az életbe avatja be.

Alkotók

Rendező: Koltai Róbert
Forgatókönyvíró: Nógrádi Gábor, Koltai Róbert
Zeneszerző: Dész László
Operatőr: Halász Gábor
Díszlettervező: Pauer Gyula
Vágó: Miklós Mari

Szereplők

Koltai Róbert – Gyula
Szabados Mihály – Imi
Máté Gábor – Imre
Jordán Tamás – Vigec
Lukáts Andor – Pap
Hunyadkürti György – Pucus
Blaskó Péter – Apa
Pogány Judit – Anya
Szirtes Ági – Irma
Csákányi László – Deutsch

Korosztály: 12 éven felülieknek ajánlott.

Életrajzok

Koltai Róbert

(Budapest, 1943. december 16. –)

Jászai Mari-díjas színművész, filmrendező, érdemes művész,
a Halhatatlanok Társulatának örökös tagja

Budapesten született, de Dunaújvárosban nevelkedett. A Színház- és Filmművészeti Főiskolán 1968-ban végzett Pártos Géza osztályában. Játszott a kaposvári Csiky Gergely Színházban, a Pécsi Nemzeti Színházban, a Nemzeti Színházban, a veszprémi Petőfi Színházban és a József Attila Színházban is, melynek 2002 és 2005 között művészeti vezetője is volt. 1971-től 2006-ig élt együtt Pogány Judit színművésznővel. Sokoldalú és kitűnő humorérzékű művész. Számos karakterszerepben nyújtott emlékezetes alakítást színpadon és filmen egyaránt, rendezőként olyan alkotások fűződnek a nevéhez, mint a *Sose halunk meg*, a *Szamba*, *A miniszter félrelép*, az *Ámbár tanár úr*, a *Csocsó, avagy éljen május elseje!*, a *Világszám!* és a *Megy a gőzös*.

meg, a *Szamba*, *A miniszter félrelép*, az *Ámbár tanár úr*, a *Csocsó, avagy éljen május elseje!*, a *Világszám!* és a *Megy a gőzös*.

Nógrádi Gábor

(Nyíregyháza, 1947. június 22. –)

költő, író, újságíró, hangjáték-, tévéjáték- és
filmforgatókönyv-író

Ötéves volt, amikor édesanyja megtanította írni, olvasni. 9-10 éves korától írt verseket, majd később novellákat, humoreszkeket. 1966-ban építőgépész-technikusi oklevelet szerzett Debrecenben. Érettségi után Budapestre került, s néhány évig technikusként, majd könyvügynökként dolgozott. 1969 és 1973 között elvégezte a főiskolát könyvtár-népművelés szakon. 1970-től népművelő, majd 1973-ban SZOT-iskolában, 1975-ben az ELTE-n népművelés-könyvtár szakon végzett. 1964

óta publikál, első verseskötete: a *Kéthátú életünkben* (1973), sikert hozó ifjúsági regénye: a *Gyerekrablás a Palánk utcában* (1983). 1976–1989 között az Új Tükör munkatársa, 1990-től a Kurír főszerkesztő-helyettese, 1991-től főmunkatársa, 1992-től szabadfoglalkozású író. 1998-ban a Tanárnő folyóirat főszerkesztője. 2000-ben az IBBY (International Board on Books for Young People), a Gyermekkönyvek Nemzetközi Tanácsa az év legjobb ifjúsági könyvének járó díjjal tüntette ki *PetePite* című gyermekkönyvét. 2013-ban a könyvhét nyitónapján adták át az IBBY Év Gyermekkönyve 2012 díjait. Nógrádi Gábor több évtizedes írói munkássága elismeréséül életműdíjat vehetett át. Ugyanebben az évben a felnövekvő nemzedék irodalmi műveltségének alakításáért végzett kiemelkedő munkásságát megköszönve az a megtiszteltetés érte, hogy ő kapta a Janikovszky Éva-díjat.

Dés László

(Budapest, 1954. január 9. –)

Kossuth és Liszt Ferenc-díjas, Prima Primissima díjas előadóművész,
dzsesszzenész, zeneszerző, érdemes művész

Fiatalon kezdett zenélni, zenei tagozaton végezte általános iskoláját 1960 és 1968 között a Kodály Zoltán Ének- és Zeneiskolában.

Emellett 1963 és 1971 között zongoraoktatásban részesült. 1971-ben vették fel a Bartók Béla Zeneművészeti Konzervatóriumba, ahol 1973-ig klarinét, majd 1976-ig szaxofon szakra járt. A zenei életbe már 1974-ben bekapcsolódott, öt évvel később Dimenzió néven saját együttest alapított. A zenekar kilenc évig működött, ezalatt három lemezt adtak ki. 1987-ben Horváth Kornéllal és Snétberger Ferencsel együtt megalapította a Trio Stendhalt. Az együttesel nagy sikert ért el,

több lemezüket Olaszországban vették fel, Európa-szerte koncerteztek, de felléptek Indiában is. Zenéjük különlegessége a kamarazenével vegyített dzsessz volt. Együttese mellett dalszövegíróként és zeneszerzőként is dolgozik, több magyar film zenéjét szerezte (pl.: *Nyom nélkül*, *Egymásra nézve*, *Egy teljes nap*, *Szerelem első vérig*, *Szerelem második vérig*, *Csocsó, avagy éljen május elseje!*, *Üvegtigris*, *Sose halunk meg*, *A miniszter félrelép*, *Kalózkod*). Emellett musicalt is szerzett (pl.: *Valahol Európában*, *A dzsungel könyve*, *Sose halunk meg*, *A Pál utcai fiúk*), valamint a Jazz+Az együttes zeneszerzője és zenekar-vezetője volt. 1993-ban szólista lett, kortárs szerzők műveit adta elő, elsősorban kamara- és szimfonikus zenekarokkal. Hangszerei a szoprán és a tenorszaxofon, játékát az érzékeny és „szubjektív hang”, az improvizációs dallamvezetés jellemzi. *A dzsungel könyve* 2020-ban elérte az 1300. előadást. Dést azon kevés zenészek egyikének tartják, akiket a szakma, a kritikusok és a közönség is egyaránt tisztel. 2003-ban új együttest alapított Dés sextet néven, melynek szaxofonosa lett, egy évvel később a Magyar Jazzművészek Társaságának elnökévé választották. Pályafutása során többek között dolgozott Nemes István, Geszti Péter, Bereményi Géza, Bródy János, Parti Nagy Lajos, Müller Péter Sziámi dalszövegírókkal, Udvaros Dorottya, Básti Juli, Cserhalmi György, Kulka János, Koltai Róbert színészekkel, Szulák Andrea, Váczi Eszter énekesekkel, Presser Gáborral, Somló Tamással.

Halász Gábor

(Pécs, 1957. október 24. –)

operatőr

1972–1976 között Sellyén volt gimnáziumi diák. 1976–1978 között a pécsi Állami Szakmunkásképző Intézetben tanult fényképész szakon. 1978–1980 között a Mafilm állófotós gyakornoka volt. 1980–1984 között a Színház- és Filmművészeti Főiskola film- és televízió operatőr szakos hallgatója volt. 1987-től dolgozik operatőrként. 1992 óta egyéni vállalkozó.

Miklós Mari

(Budapest, 1954. április 12. –)

Balázs Béla-díjas vágó, egyetemi docens,
a Diamond Vision Studio tulajdonosa

1974-ben végzett a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola és Gimnázium fuvola szakán. 1974–1976 között a Mafilm vágóasszisztense volt Sivó György és Komlóssy Annamária mellett.

1976-tól a Balázs Béla Stúdió tagja. 1978–1991 között vágóként dolgozott. 1981–1984 között a Színház- és Filmművészeti Főiskola filmvágó szakos hallgatója volt. Vágója volt a *Jób lázadása* című filmnek, melyet Oscar-díjra jelöltek a legjobb idegen nyelvű film kategóriában 1984-ben. 1991-ben a HSE, a Magyar Film- és Videóvágók Egyesületének egyik alapítója és első elnöke, melynek azóta is tagja. 1992–1994 között Izraelben élt, 1995-től Magyarországon szabadúszó vágó. 2009 óta a Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskola Művészeti Karának oktatója, 2010 óta docense.

Szabados Mihály
(1972. január 24. –)
színész, rendező

Debrecenben nőtt fel. 1983 és 1990 között a Főnix Diákszínpad és az Alföld Gyermekszínpad tagja volt.

A 2000-es években a szombathelyi Weöres Sándor Színház tagja volt, 2011 óta Kanadában él családjával.

Itt végezte el a Second City konzervatóriumot.

Máté Gábor
(Budapest, 1955. április 29. –)
Kossuth- és Jászai Mari-díjas magyar színész,
rendező, egyetemi tanár, érdemes művész

1955-ben született Budapesten. Édesapja Máté Lajos színházrendező. A Színművészeti Főiskola színész szakán 1980-ban diplomázott, Major Tamás és Székely Gábor tanítványa volt. A nagyhírű kaposvári Csiky Gergely Színház szerződtette, tevékeny részese a teátrum újrakészítésének, a korábbi sikereket is meghaladó művészi munkának.

Egyik főszereplője volt a legendás *Marat halála* című előadásnak. A Corvin köz hatalmas fotója előtti, a forradalmat sirató jelenet sokak számára a legemlékezetesebb színházi pillanatok egyike.

1981-ben rendezőként is bemutatkozott. 1987-ben szerződött a budapesti Katona József Színházhoz. A színház egyik legtöbbet foglalkoztatott művésze, színészként és rendezőként is nagy sikereket arat, 2011. február 1-jétől a színház főigazgatója. Vendégként rendszeresen rendez az egeri Gárdonyi Géza Színházban és a Zsámbéki Színházi és Művészeti Bázison. 1993 óta tanít a Színművészeti Egyetemen, 2002 óta egyetemi tanár. 2001-ben DLA fokozatot szerzett, 2006 óta habilitált doktor. Tanítványjaival évente egy alkalommal Zsámbékon, a Zsámbéki Nyári Színházban dolgozik együtt. Kedvenc kikapcsolódása jazzlemez hallgatása. A „Mi ez a hang – Dzsessztetés” című előadás inspirálója éppen a rajongott műfaj volt. A 2003-ban oklevelet szerzett 14 fős „legendás Máté-osztály” minden évben elvonul nyári műhelymunkára a zsámbéki rakétabázisra, 2007 óta azért, hogy az Alkal/Máté Színésztrupp égíse alatt egyikük életéből produkciót készítsen. Az utolsó előadást követően sorsolják ki, kiről készül a jövő évi produkció.

Jordán Tamás

(Budapest, 1943. január 15. –)

a Nemzet Színésze címmel kitüntetett, Kossuth- és Jászai Mari-díjas színész, rendező, színházigazgató, főiskolai docens, érdemes művész, a Halhatatlanok Társulatának örökös tagja, a szombathelyi Weöres Sándor Színház alapító tagja

Általános és középiskolában is osztálytársak és barátok voltak Bálint Andrással. 1961-ben érettségizett a József Attila Gimnáziumban. Már ekkor érzett vonzalmat a színművészet irányában, de nem vették fel a Színház- és Filmművészeti Főiskolára. 1966-ban földmérő mérnökként szerzett diplomát a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem mérnöki karán, ahova édesapja kérésére felvételizett és ahol egy életre megszerette a geodéziát. 1961-ben Bálint András vitte el az Egyetemi Színpadhoz, amely akkor élte hőkorszakát. Abban az évben alakult meg az ELTE „univerzitas” tagozata is. Első kőszínházi szereplésével zárta ezt az időszakot, amikor egy beugrásra Zsámbéki Gábor lehívta Kaposvárra. Ezután a Fővárosi Tanács telekkitűzési osztályának mérnöke lett.

1970-ben a 25. Színházról, ahol épp Haumann Péterrel a főszerepben a *Szókratész védőbeszéde* című darabot rendezték, felkérték egy egymondatos szerepre, mint börtönsofga. Ezután eleinte munka mellett keresetkiegészítésként játszott, hamarosan azonban annyi szerepet kapott, hogy 1972-ben – miután az Országos Rendező Iroda kiadta az igazolást, hogy színész – leszerződött a színházhoz.

Eközben 1973-ban megkapta az Edelényi János által rendezett *II. Richard* tévéfilm címszerepét. Majd hamarosan egy újabb főszerepet kapott, Zolnay Pál és Ragályi Elemér *Sámán* című játékfilmjében. Ám az egész további életét meghatározó feladat mégis a költészet: *József Attila* című ötször 20 perces emlékműsor volt, melyet a Magyar Televízió készített szintén Edelényi Jánossal és Fehér Györggyel, hogy méltóképpen megünnepelje József Attila 75. születésnapját. Mindössze három színész szerepelt benne: Cserhalmi Anna, Latinovits Zoltán és Jordán Tamás. Az alkotók ragaszkodtak ahhoz, hogy a verseket úgy mondják el, mintha beszélgetnének valakivel. A zenét a Kalácsa és Sebő együttes biztosította. 1977-től, amikor a 25. Színházat összevonták az Állami Déryné Színházzal, a Várszínház színésze, majd 1980-tól 11 éven át a kaposvári Csiky Gergely Színház művésze volt. Az 1980-as évek közepétől Lázár Katival már itt is foglalkoztak fiatalokkal. Amikor a társulat kezdett feloszlani, Budapestre költöztek, hogy folytassák a tanítást.

Rendezői debütálása 1987-ben a tetteyi romoknál a Pécsi Nyári Színház keretében bemutatott Móricz Zsigmond *Úri muri* című előadás volt, a kaposvári színház társulatának tagjaival és a Baranya Táncegyüttes statisztériájával. Az előadásban maga is játszott.

1991-ben Lázár Katival közösen megalapították a Merlin Színház színtanodáját, a Merlin Színészképző Műhelyt. Amikor Márton András, a Merlin kitalálója és akivel közösen alapították a színházat, Los Angelesbe utazott, még abban az évben, 2003-ig ő vette át a színház igazgatói posztját.

2003. január 1-jétől 2008. június 30-ig a Nemzeti Színház igazgatója volt. A Nemzeti igazgatása után Szombathelyen megalapította a Weöres Sándor Színházat. 2002–2006 között a Színház- és Filmművészeti Egyetem osztályvezető tanára volt Lukáts Andorral. 2007-től 2010-ig pedig főiskolai docensként az akkor még a Berzsenyi Dániel Főiskola kereteiben, majd 2008-tól a Nyugat-magyarországi Egyetemhez tartozó Savaria Egyetemi Központ részeként Szombathelyen működő Művészeti, Nevelés- és Sporttudományi Kar Színházművészeti Intézeti Tanszékének vezetője volt. 2017-ben Lukáts Andorral közösen a „kaposvári hagyományokon” alapuló színészképzést indított fiatalok számára a budapesti Sanyi és Aranka Színházban. 2012-től 2015-ig a Nemzeti Kulturális Alap Színházi Szakmai Kollégiumának tagja, 2006 novemberétől 2007 májusáig a Magyar Színházi Társaság elnöke is volt.

2008-ban Fűzfa Balázs irodalomtörténésszel közösen indította útjára a magyar költészet napjához kapcsolódó Nagy versmondás elnevezésű programsorozatot, ami célja, hogy felhívja a figyelmet a magyar líra kiemelkedő műalkotásaira, és hogy a résztvevők megtapasztalják, hogy verset tanulni élvezet is lehet, hiszen a közösségi

élmény semmivel nem pótolható. 2020. február 25-én választották a Nemzet Színészévé Andorai Péter helyére.

Lukáts Andor

(Kaposvár, 1943. március 11. –)

Kossuth- és Jászai Mari-
díjas színművész, érdemes művész,
rendező, egyetemi tanár, színházigazgató

A kaposvári Mélyfúró Vállalat, a Ganz-MÁVAG lakatos, a MN Tiszti Ház dekoratőre volt. Gyermekkorában hét évet töltött intézetben. A Pinceszínházban kezdte pályáját, mint amatőr színész. 1972-1977 között szerződött a kaposvári Csiky Gergely Színházhoz segédszínésznek, amelynek 1977-1991 között színésze, 1982-1991 között rendezője volt. 1991-1994 között szabadfoglalkozású színész volt. 1994-2008 között a budapesti Katona József Színház tagja. 2008-ban megalapította a Sanyi és Aranka Színházat, melynek igazgatója. A Színház- és Filmművészeti Egyetem adjunktusa. Ő rendezte a budapesti Katona József Színház történetének legnagyobb szériában futó darabját, a *Portugált*. Az utolsó, 423. előadás 2018. október 18-án volt, pontosan húsz évvel a bemutató után.

Hunyadkürti György

(Csorvás, 1951. április 16. –)

magyar színművész, érdemes és kiváló művész

1951-ben született Csorváson. Pályafutását a békéscsabai Minerva Színpadon kezdte. 1972-1975 között az Állami Déryné Színházban játszott, majd 1975 óta a kaposvári Csiky Gergely Színház tagja. Koltai Róbert több filmjében is szerepelt. Testvére, Hunyadkürti István, szintén színész.

Blaskó Péter

(Budapest, 1948. június 13. –)

a Nemzet Művésze címmel kitüntetett, Kossuth- és Jászai Mari-
díjas színművész, érdemes művész

Főiskolásként magyar katonát játszott az 1968-ban készült *Egri csillagok* című filmben. Első tévés szerepe az 1969-ben készült *Halálnak halála* című tévéjátékban volt. 1970-ben végzett a Színház- és Filmművészeti Főiskolán és a Nemzeti Színház tagja lett. 1974-ben a miskolci Nemzeti Színházhoz szerződött, amelynek 1987-ig volt tagja, közben egy évadot játszott 1978–79-ben Kecskeméten. 1987-ben a budapesti Katona József Színházhoz szerződött. 1994–95-ben szabadfoglalkozású művész volt. 1995–96-ban a Thália Színházban, 1996-tól 1998-ig pedig a Thália Társaságban játszott. 1998 és 2001 között a Veszprémi Petőfi Színház, majd 2001-ben egy évadra a Vígszínház tagja lett. 2002 óta a Nemzeti Színház tagja. 1995–99 között az Aase-díj kuratóriumának tagja. 2008-ban Gyurcsány Ferenc elleni tiltakozásul nem fogadta el a Kossuth-díjat. 2011-ben ismét Kossuth-díjat kapott.

2014 óta részt vesz a székesfehérvári Vörösmarty Színház által a Székesfehérvári Királyi Napokon évente bemutatott Koronázási szertartásjátékon. Kétszer koronázó érsek, egyszer-egyszer pedig krónikás, illetve Anonymus szerepében láthatták a nézők.

Pogány Judit

(Kaposvár, 1944. szeptember 10. –)

Kossuth-díjas és Jászai Mari-díjas
színművésznő, érdemes művész,
a Halhatatlanok Társulatának örökös tagja

Kora gyermekéveit – bátyjával együtt – Kaposváron töltötte. 8 és fél éves korában elveszítette édesapját, Pogány Gyulát, ekkor édesanyja (Beyer Anna) már súlyos beteg volt. Testvérével együtt gyámszülőkhöz került Budapestre, akik két édesgyermekük mellett kitanították és felnevelték őket.

Pici gyerekkora óta vonzódott a színház, a versek világához, a Békéscsabán eltöltött középiskolás éveit alatt számtalan helyi és országos szavalóversenyen sikerrel indul.

A közgazdasági technikum elvégzése után jelentkezett a Színház- és Filmművészeti Főiskolára, ahol az első rostán eltanácsolták. Nyilatkozataiban említette, hogy igazat ad a felvételiztető vizsgabizottságnak, jelentéktelen kislánként közhelyes versekkel próbálkozott. Érettségi után visszaköltözött Kaposvárra, és másfél évig a Kaposvári Megyei Bíróságon adminisztrátorként dolgozott. Munka mellett Takács László segédrendező amatőr színjátszókörében játszott el néhány szerepet. 1965-ben a csoport fellépett az országos Ki mit tud?-on, és bekerült a döntőbe. Produkciójukat a kaposvári Csiky Gergely Színház vezetése is látta, készülő új előadásukba fiatal lányokat kerestek, melybe Pogány Juditot is meghívták. Meghallgatás után segédszínészi állást ajánlottak számára, melyet rögtön elfogadott. Először a kórus és tánckar tagja volt, később kisebb prózai szerepeket játszott. Ebben az időszakban ismerkedett meg későbbi férjével, Koltai Róbert színművésszel, aki ekkor már a színház tagja volt. Az igazi áttörést színészi pályájában az 1968–1969-es évad hozta el, amikor Zsámbéki Gábor friss diplomás rendezőként Kaposvárra szerződött, és szerepet adott Pogány Juditnak a *Várj, míg sötét lesz* című színdarabban. A következő, 1969–1970-es évadtól elindult színházi karrierje: Csorba István rendezésében a *Hamupipőke* címszerepét alakította, és még ebben az évadban megkapta a színész minősítést.

1971-ben összeházasodott Koltai Róberttel, a következő évben, 1972-ben megszületett a fiuk, Koltai Gábor. Koltai Róberttel való kapcsolata 2006-ban véget ért, el azonban nem váltak.

1973-tól Ascher Tamás rendezésében a *Pinokkió* főszerepét játszotta. Számtalan szereppel bízták meg a kaposvári évek alatt, többek között Shakespeare *Ahogy tetszik* című drámájában Rosalindát, Csehov *Ivanovjában* Anna Petrovnát alakította, mindkettőt Zsámbéki Gábor rendezésében. Sarkadi Imre *Oszlopos Simeonjában* Zsuzsit, a megalázott, gyilkos nőt keltette életre, a darabot Gazdag Gyula rendezte. Érett, kiforrott művésszé fejlődött.

Elismert filmrendezőkkel forgatott, mint Gazdag Gyula, akinek filmjeiből több tudható meg a Kádár-rendszer valóságáról, mint néhány átfogó szociológiai munkából. A *Bástyasétány '74* című filmet 1974-ben mutatják be, melyben Pogány Judit Bözsi szerepét alakítja. Lugossy Lászlóval 1975-ben forgatta az *Azonosítás* című filmet, mely a következő évben a Berliini Nemzetközi Filmfesztiválon Ezüst Medve díjat nyert. 1978-ban – 34 évesen – színészi munkáját Jászai Mari-díjjal ismerték el.

1978-ban Pozsgay Imre kultuszminiszter Zsámbéki Gábort és Ascher Tamást Budapestre, a Nemzeti Színházhoz szerződtette. A Pogány-Koltai házaspár ekkor szintén a Nemzeti Színházhoz szerződött.

A színházban töltött két évad alatt továbbra is Ascherrel, Zsámbékival, valamint Székely Gáborral dolgozott együtt, eljátszotta az *Éjjeli menedékhely* Natasáját, a *Szent György és a sárkány* Isabel hercegnőjét, *Troilus és Cressida* Cassandráját és a *Jövedelmező állás* Polináját.

1978-1979-ben színházi szerepei mellett több TV- és játékfilmben is szerepelt, többek között Gothár Péter rendezésében az *Imrében* és az *Ajándék ez a napban*. Ez utóbbi filmben nyújtott szerepformálásáért 1980-ban elnyerte a Magyar Filmkritikusok Nagydíját, a legjobb női alakításért, valamint a film az 1980-as Velencei Nemzetközi Filmfesztiválon elsőfilmes kategóriában Arany Oroszlán díjat kapott.

1980-tól 14 évadra (1994) ismét visszatért Kaposvárra a Csiky Gergely Színházhoz. A rendszerváltás utáni első önkormányzati ciklusban helyi képviselőként is dolgozott négy évig Kaposváron, Babarczy László akkori kaposvári színi igazgató kérésére.

1994 óta szabadfoglalkozású, elsősorban az Örkény István Színházban és a József Attila Színházban lép fel. Vendégként többször fellépett a budapesti Katona József Színházban is. Itt játssza az 1996. május 18-i bemutató óta Werner Schwab *Elnöknők* című darabjának egyik főszerepét. 2004-től az Örkény Színház tagja.

A FILM

Mitől különleges?

A film a rendezőre oly jellemző műfaj, a szomorúvígjáték első darabja, s egyben etalonja. Poénjait, szófordulatait, betétdalát az egész ország ismeri. Koltai a vállfaárus Gyuszival a magyar filmtörténet egyik feledhetetlen főhősét teremtette meg, a kicsit peches, kicsit nevetséges, de mindig emberséges kisembert, akit nem lehet nem szeretni. Elsőpró sikeréhez valószínűleg az is hozzájárult, hogy beletalált a rendszerváltó korszak hangulatába, és segített elbúcsúztatni az országnak a szocializmust. Szeretettel viccelt a Kádár-korszakkal, és elhintette azt az érzést az emberekben, hogy bár rossz volt a rendszer, és nehezen lehetett benne élni, azért boldogultunk, ahogy lehetett: fityiszt mutattunk a rendőröknek és két kanállal tömtük magunkba a krémest. A keserédes nosztalgiát Koltai stílussá emelte, a viccekbe drámát vegyített, a nagykasasz felnöves-történetét Gyuzsi bácsi halálával zárta le. Vállfaárus karakterével kétértelmű figurát teremtett, akit lehet a szabadságát még a diktatúrában is kivívó életművésznek, és sehova sem tartozó, szomorú sorsú hobónak is látni.

Hogyan készült?

Koltai Róbert már a nyolcvanas években meg akarta filmesíteni nagybátyja életét, akiről Gyuzsi bácsit mintázta, de ez csak a rendszerváltás után jött össze, amikor Simó Sándor meglátta a mindössze egyoldalas szinopszisban a sikerfilm lehetőségét. A forgatókönyvet mindössze egy hónap alatt kellett megírnia Koltainak és Nógrádi Gábornak, és a költségvetés felét is nekik kellett összeszedniük, ami végül a Szerencsejáték Zrt. utolsó pillanatban történő beszállásával sikerült.

A film sikeréhez sokat hoztatott a *Nagy utazás* című betétdal, amely szintén kacskaringós úton született meg. Dész László eredetileg a *Pantaleón és a hölgyvendégek* című vígszínházi előadáshoz komponálta, amely csak 30 előadást élt meg. Amikor a *Sose halunk meg*-hez még a forgatás előtt le kellett adnia a betétdalt, beugrott neki a *Brazília* című bossanova szerzeménye, amihez Bereményi Gézával új szöveget íratott. Eredetileg Malek Andreával énekeltették fel a dalt, mivel a Mario Vargas Llosa-darabban női dal volt, de nem működött, ezért

kérték fel Presser Gábort, aki a Vígszínház zenei vezetőjeként jól ismerte, és végül halhatatlanná tette a számot.

Hol a helye a (magyar) filmtörténetben?

A rendszerváltás utáni korszak egyik legsikeresebb magyar filmje, 250 ezren látták a moziban. A *Sose halunk meg* Koltai Róbert pályáján is fordulópontot jelentett, ezután rendezőként is jegyezték, és sok keserédes szomorúvígjátékot, mai szóval dramedyt készített a *Szambától a Csocsóig*, bár a *Sose halunk meg* színvonalát és sikerét nem sikerült utolérnie.

Egy emlékezetes jelenet

A krémesevés, amely bohókás fogadásból rendőri brutalitásba csap át. Koltai ügyesen építi föl a feszültséget, már az ártatlannak tűnő édességzabálás alatt is hüledezik a szomszéd asztalnál ülő házaspár, hogy a fiú rosszul lesz, de az előző jelenetben lerázott rendőr végül Gyuszi bácsit éri utol és veri meg a vécében. Az ehhez hasonló, viccből drámába forduló hangnemváltások jellegzetes stílust kölcsönöztek a filmnek.

EGY INTERJÚ

Az életművész vállfaárus – Los Angelesben is vetítik a *Sose halunk meg* felújított változatát

(2018- szeptember 11. - <https://www.magyaridok.hu/kultura/az-eletmuvesz-vallfaarus-3465728/>)

Most már biztos, hogy Koltai Róbert *sose hal meg* – legalábbis a filmvásznon. *Sose halunk meg* című filmje ugyanis megfiatalodott és megújult a digitális technikának köszönhetően. Erről a nagyközönség 2018 szeptemberében győződhetett meg az Uránia Nemzeti Filmszínházban, a II. Budapesti Klasszikusfilm-maraton gálavetítésén. Gyuszi bácsi, a híres életművész vállfaárus negyedszázados, kissé kopottas öltözékét levette immár teljes pompájában tündökölni tovább a filmvásznon, illetve a televízió képernyőjén. Koltai Róbertnek, a film rendezőjének és főszereplőjének az arca pedig mostanában a boldogságtól ragyog. – Nagy öröm, sőt ünnepi pillanat számomra, hogy huszonöt év után megújult a *Sose halunk meg* – mondta. A film hosszú előkészület, vajúdás után, szinte a semmiből született.

– **A *Sose halunk meg* a modern magyar filmgyártás egyik legnépszerűbb és legsikeresebb alkotása, kultuszfilm lett belőle. Számított ekkora sikerre?**

– Nem. Örültem, hogy meg tudtam csinálni. Igen kis költségvetésből, harmincmillió forintból készült el, aminek a felét a szerzőtársammal, Nógrádi Gáborral nekünk kellett előteremtetni néhány hónap alatt. Azt sem gondoltam, hogy külföldön is szép sikert arat majd, és bejárom vele a fél világot, sőt eljutok az Oscar-díj előszobájába. Abban az időben váltam szabadúszó színésszé és készíthettem újabb filmeket. A *Sose halunk*

meg-et különben kétszázötvenezer nézték meg idehaza abban az időben, amikor még nem voltak plázamozik, az Urániában és a Zrínyiben egy évig vetítették folyamatosan. Ez igen nagy szám, amire szintén büszke vagyok.

– **Mi a titka annak, hogy még mindig sokan kíváncsiak rá?**

– Benne van az életünk, mindenki megtalálja a történetben a saját történetét és a saját családját, ezért közérthető még egy amerikai néző számára is. A Los Angelesben élő Bunyik Béla annak idején meghívta a filmet a kint élő magyarokhoz a magyar filmfesztiválra, ahol a legnagyobb meglepetés az volt számomra a vetítés alatt, hogy a nézőtérén ülő „eredeti” amerikaiak is ugyanúgy reagáltak a poénokra, mint a magyar nézők, és nagy tetszéssel fogadták Gyszi bácsi megfilmesített életét. Az az érdekessége, hogy a film ebben a szegényesebb formában is elért a szívekhez. Még egy titka van: hogy csodás a zenéje és hihetetlen a tempója, ami Miklós Mari vágó munkáját is dicséri. Most egyébként újra meghívták a filmet Los Angelesbe, az októberi magyar filmfesztiválra. Kíváncsian várom, milyen fogadtatása lesz a felújított változatnak.

– **Mi változott meg a digitális restaurálásnak köszönhetően?**

– Minden. A kép, a hang, az összhatás. A régi kópia is szép volt, de most még szebb. A monohangzás pedig megszűnt, sokkal élvezhetőbbé és hallhatóbbá vált a film, és azok is új élményekkel gazdagodhatnak, akik korábban már látták. A modern technika a zörejeket nem erősíti fel, csak a beszédhangokat, így a poérok is tisztábban hallhatók, ezáltal jobban „ülnek”. A zene – élén a film legnagyobb slágerével, a *Nagy utazással* – most még szenzációsabban szól a zeneszerző, Dés László legnagyobb öröme.

– **A filmvászonról azóta már a színpadra is eljutott Gyszi bácsi története. Ott is ilyen sikeres?**

– Igen, legalább százötvenszer játszották eddig különféle színházak. Az egyik legemlékezetesebb előadásom azonban 2016-ban, Abaújszántón volt, ahol életemben először egy amatőr csoporttal játszottam. Arra kértek, hogy ugorjak be a *Sose halunk meg* című musicalben Gyszi bácsi, a vállfaárus szerepére, mert az eredeti főszereplő a premier előtt cserbenhagyta a lelkes társaságot. Nagyon sűrű volt a nyaram, de szerencsére éppen ráértem néhány napig, és elfogadtam a különleges meghívást. Nem bántam meg, mert kedvesen fogadtak, és igen tehetséges amatőr színjátszókra bukkantam, akikkel egy hétig reggeltől estig próbáltunk. Meg is lett az eredménye, mert a fél város kíváncsi volt a szabadtéri előadásra, és a másfél ezer (!) néző alig akart leengedni bennünket a színpadról. Ilyen szeretetet és zajos sikert már nagyon régen éltem meg, pedig profi színészekkel is több mint százszor játszottam. Előadás után nem győztem a vállfákat dedikálni. Lehet, hogy a megújult film után is ez vár rám?

– **Újabb film már nem?**

– Egyelőre nem, nagyon sokat dolgozom különféle színházakban. Most készülök például a kedvenc színészem, Kabos Gyula legendás szerepére a *Lovagias ügy* című Hunyadi Sándor-komédiában a salgótarjáni Zenthe Ferenc Színházban, Gaál Ildikó rendezésében. A jövő hónapban utazom Los Angelesbe a 18. magyar filmfesztiválra. A *Sose halunk meg* megváltoztatta az életemet, és úgy tűnik, engem is túlél.

A magyar lóversenyzés története

1827. június 6-án tartották Pesten az Üllői úti síkon az első magyar lóversenyt. Gróf Széchenyi István, a napóleoni háborúban többszörösen kitüntetett huszártiszt 1815 őszén tanulmányúton volt Angliában. Hazaérkezése után azt mondta: „Angliának három dolga van, amit meg kell tanulni: az alkotmány, a gépipar és a lótenyésztés.”

Széchenyi arisztokrata társaival elhatározta, hogy Magyarországon is lóversenyt kell rendezni, hogy a lótenyésztés minőségét e kiválasztó versenyzés legjobbjaival emelni lehessen. Angol mintára már 1821-ben kidolgozta az első versenyszabályzatot, s ezek után 1822-ben futtatási engedélyért folyamodott a császárhoz. Ezt az engedélyt 1826-ban a Bécshez közelebb eső Pozsonyra megkapta.

Johann Erdmann Gottlieb Prestel vázlatos képe az 1827-es versenyről

A Pesti Gyepen az első versenynap 1827. június 6-án volt, és rendkívül nagy sikert aratott. A versenyekre a lovak nagyobbik részét Angliából szerződött trénerok készítették fel, és angol lovasok is lovagolták, voltak azonban magyar gazdafutamok is már az első versenynapon. Mint gróf Széchenyi István a verseny után egy barátjához írott levelében megjegyzi, a pályán 25.000 ember volt kint, a lakosság minden rétegéből, nemkülönben 3.000 kocsis, részben magánfogat, részben mindenféle jármű.

A versenyek eredményeit régies névvel „Gyepkönyv” formájában év végén közzétették:

Az első lóverseny eredményei (részlet)

MAGYAR ORSZÁGBAN TENYÉSZTETT LOVAK.

1. *Babiaka. Nyert 33 aranyat. Gróf Károlyi Györgyé. Gróf Széchenyi István' nevelése.*
2. *Duncan. Nyert 30 aranyat. Gróf Eszterházy Mihályé. Gróf Batthyáni János' nevelése. Most Gróf Hunyady Józsefé.*
3. *Al-Borak. Nyerte a' 100 aranyas Billikomot. Báró Wesselényi Miklósé. Gróf Széchenyi István' nevelése.*
4. *Romana. Nyerte a' 60 darab aranyú harmadik pálya-díjt. Gróf Pejachevich Péteré. Maga nevelése.*
5. *Bolivar. Nyert 30 darab aranyat. Akkor Gróf Széchenyi Istváné, a' ki nevelte is; most T. Bohus Jánosé.*
6. *Sultana. Nyerte a' második pálya-díjt, az az: 100 darab aranyat. Gróf Eszterházy Józsefé. Gróf Hunyady' nevelése. Most Gróf Széchenyi Istváné.*
7. *Nevetlen. Nyert 30 aranyat. Gróf Eszterházy Károlyé. T. Blaskovics József' nevelése.*
8. *Émír. Nyert 40 aranyat. Gróf Károlyi Lajosé. Gróf Széchenyi István' nevelése.*
9. *Grosvenor. Nyert 30 aranyat. Gróf Eszterházy Károlyé. Gróf Viczay Károly' nevelése.*
10. *Ibla. Nyert 30 aranyat. Báró Wesselényi Miklósé. Gróf Széchenyi István' nevelése.*
11. *Bonassus. Nyert 100 aranyat. Gróf Széchenyi Istváné. Maga nevelése.*

Forrás: Montázs Magazin

A tapasztalatokat Széchenyi 1828-ban a „Lovakról” írott könyvében összegezte. A könyv a maga idejében olyan sikeres volt, hogy még dán nyelvre is lefordították.

A General Stud Book előírásait követve, 1832-ben megjelent az első Magyar Méneskönyv (szerkesztője gróf Nádasdy Tamás), amely azóta is mind a mai napig rendszeresen megjelenik. Az 1853-ban megalapított Kisbéri Ménes számára 1865-ben Angliából megvásárolták a Buccaneer nevű mént, amely 21 éven át fedezett a

ménesben. Nevét a hazai és nemzetközi sportéletben azzal tette örökre ismerté, hogy az 1873-ban született utóda, Kisbér (Mineral kancától) megnyerte az Epsom Derbyt.

Az angol mintára bevezetett lóversenyzés átütő sikert aratott. Növekedett a tenyésztők és futtatók száma, számos vidéki nagyvárosban rendeztek versenyeket. (Kolozsvárott, Székelyudvarhelyen, Törökszentmiklóson, Debrecenben, Tátralomnicon, Sopronban, Pécssett, Szabadkán stb.) Különösen fellendült a telivértenyésztés és a galoppsport az 1874-ben született **Kincsem** (Cambuscan Watemymph) világraszóló sikerei után. Akkor már Európában mindenki által ismert lett Magyarország, és a „Csodakanca” tenyésztője, Blaskovich Ernő.

Kincsem

Kincsem: Európa hat országában, 13 versenypályán állt starthoz 54 versenyben, és mind az 54 versenyt megnyerte. Kincsem a ménesben négy utódot hozott, azonban csak három kanca utódja maradt meg (Budagyöngye, Olyan nincs! és Kincs). A mai napig is élő családokból származó utódainak száma 1998-ig bezárólag 3733, ezekből 1599 nyert összesen 5730 versenyt, melyekből 303 tenyészverseny és 114 úgynevezett Gr. verseny. Ez is azt mutatja, hogy Kincsem vére a mai napig is hat számos országban.

Telivértenyésztés

A legtöbb európai tenyésztő azt a felfogást tette magáévá, hogy az Angliából importált ménnek generációk múltán elvesztik a telivértenyésztés minőségének emelésére gyakorolt hatásukat. Ezt a jelenséget általában a nyugatról keletre történő importálások akklimatizációs nehézségeivel magyarázzák. Magyarországon azonban a korábban már említett Kincsem-kancacsalád mellett két olyan, máig is élő és sikeres ménvonalat tudunk ismertetni, amelynek nyolcadik, illetve hetedik leszármazottja is klasszikus, illetve tenyészversenyek nyerője.

Az osztrák-magyar kiegyezés után a magyar állam kezelésébe került ménesbirtokokat egy kiváló szakértő, Kozma Ferenc irányította. Kisbérre 1889-ben importáltak egy Morgan nevű hatéves pej mént Angliából. Ennek a kiválóan örökítő ménnek utódai átvészelték a 20. század mindkét világháborúját: Morg, Pardon, Pázmán, Duce, Dukáh Direktor, Dárius, Rádium. Mindnyájan klasszikus versenyek nyerői és kiváló fedezőmének.

Az Ászári Ménes számára 1928-ban megvették az ötéves Caisso nevű mént Angliából, Lord Derby méneséből. A tenyésztő és tulajdonos azzal adta át a lovat a magyar vevőnek, hogy e ménnel fél évszázadra megoldotta a magyar telivértenyésztés gondjait. Jóllehet a derék lord nem tudhatta, hogy másfél évtized múlva a II. világháborúban szétszóródik az egész magyar telivértenyésztés, de marad egy sárga méncsikó utód, amely továbbviszi a vonalat és megvalósítja jóslatát: Cassio Intermezzo II, Imi, Imperiál, Rustan, Turbó, Taurus.

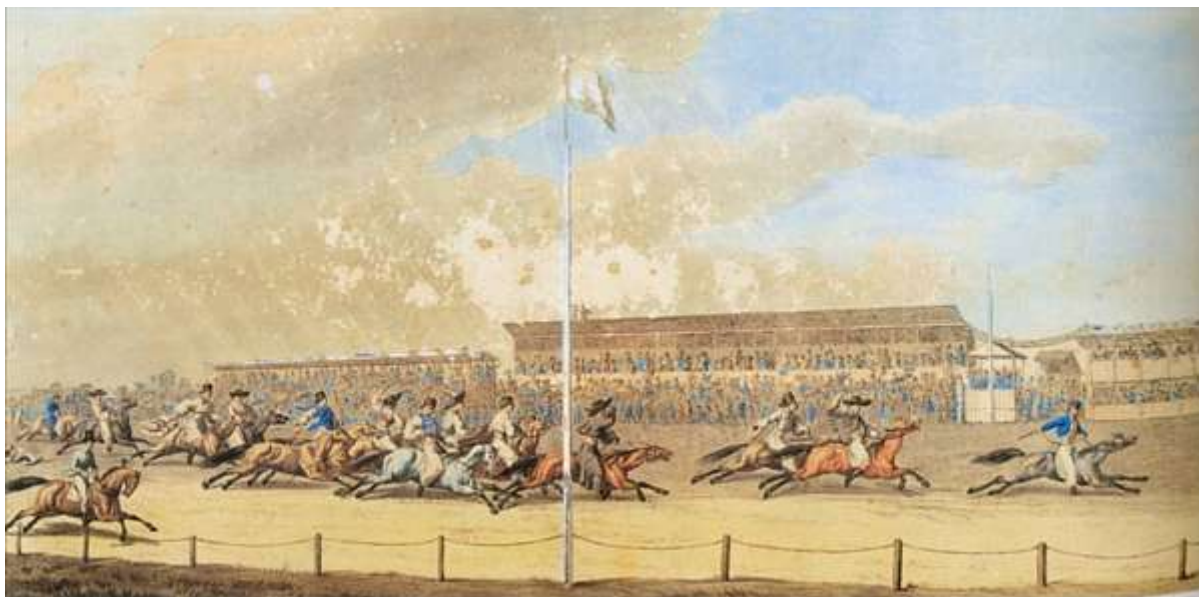
A francia és angol szakemberek kezdeményezték, hogy évenként, Európa legnagyobb díjazású versenye, a Prix de L'Arc de Triomphe lefutása körüli napokon Európa, sőt az egész világ telivértenyésztői és futtatói számára háromnapos konferenciát szervezzenek Párizsban. Erre először 1968-ban került sor.

Magyarországot - elsőként az akkori keleti tömb országaiból - 1972-ben hívták meg e konferenciára, amikor még annak csak 23 ország volt a résztvevője. Azóta 1990-ig minden évben e sorok írója képviselte hazánkat. A konferencián az egész világ telivértenyésztésének, futtatásának egészségügyi és gazdasági kérdései kerülnek

megbeszélésre. A telivérek elnevezéséről is tárgyalások folytak, és 1978-ban a magyar küldöttnek sikerült elérni, hogy a védett nevek (amelyek közé az Epsom Derby nyerői - így Kisbér is - automatikusan bekerülnek) között további két kitűnő magyar ló, Kincsem és Imperiál neve is szerepeljen.

Trénerek és zsokék

Az angol minta szerinti versenyzéshez a lovak előkészítését és lovaglását többnyire Angliából szerződött trénerok és zsokék végezték.

Johann Erdmann Gottlieb Prestel elkészült litográfiája az 1827-es versenyről

Ezek közül ki kell emelni a legelsőként érkezett Benson családot, majd vele rokon és közvetlen utána jött Hesp familiát (Hesp Róbert volt Kincsem tréner). Taral, Milne és Smart előbb kiváló lovasok, majd trénerok voltak. A lovasként Kincsemet 42-szer győzelemre vezénylő Madden és az őt követő Kincsem-lovas Wainright és Busby, továbbá a Festetics hercegnek lovagló Planner és Huxtable és még sokan mások is, nagy érdemeket szereztek a honi lóversenyzés színvonalának emeléséhez.

Érdemes külön megemlíteni, hogy e családokból számosan magyarrá váltak, és a mai napig élnek a leszármazottak, jó néhányan azonban az első világháború kitörésekor hazamentek Angliába. Talán még Newmarketben sem tudják, hogy az egyik igen szép tréner villát azért hívják „Balaton-lodge”-nak, mert Frank Butters, aki a Balaton fővárosa, Keszthely birtokosának, herceg Festeticsnek volt a tréner, végkielégítésként olyan hatalmas összeget kapott a hercegtől, hogy azon építette a most is mutatós házat és tréningudvart.

A 20. század elején a magyar tulajdonosok néhány kiváló tehetséget mutató fiút kiküldtek Newmarketbe lovastanulónak: Bonta Ferenc, Jajcek Géza, Bocskai Pál tanult Angliában. Nagy haszna lett e kiküldetésnek az első világháború alatt és után, mert tőlük az itthon maradottak is sokat tanultak.

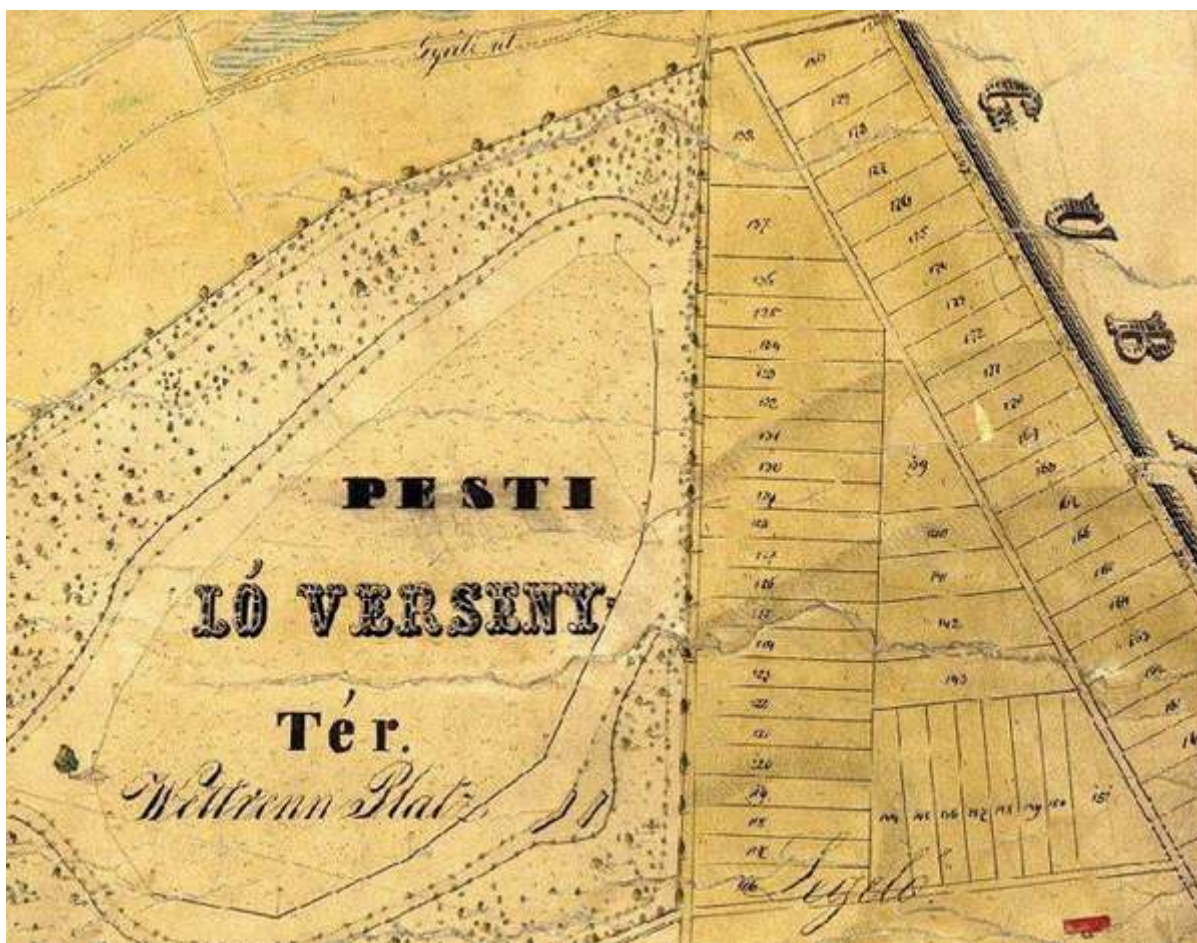
A két háború között a magyar lovasok keresettek lettek a szomszédos Ausztriában és Németországban (Friedrich Ferenc, Sajdik Sándor, Vasas Vendel, Schejbal József, Hozang Gusztáv és mások).

A második világháború után nem csak lovakban, hanem lovasokban is nagy veszteség érte a magyar telivérsportot. Számosan a háború után, többen az 1956-os forradalom után távoztak az országból, és a magyar telivérsport jó hírét öregbítették Skandináviában, Németországban, Franciaországban, Ausztriában egyaránt.

Gróf Pejacevich János trénerként a Gestüt Röttgen számára szerzett nem hervadó babérokat. Klimscha Albert előbb mint lovas, majd trénerként szerzett dicsőséget a Németországban és Franciaországban futtató Batthyány Margit grófnőnek. Kumscha József, Weissbach Mihály, Kajári József, Seres János a skandináv államokban működtek eredményesen. A fiatalabb nemzedékből az ifjabb Bocskai Pál, illetve ma már György nevű fia, továbbá Alafi Péter és Tandari János lovagolnak kiváló eredménnyel szerte Nyugat-Európában, sőt előbbi néhány hongkongi meetingen is részt vett.

Helyszínek

A Széchenyi által személyesen kijelölt és végiglovagolt első lóversenypálya 1827-től 1880-ig adott otthont az Üllői és Soroksári út között elterülő síkon.

A lóversenypálya egy 1830-as években készült térképen

1880-tól 1919-ig a Városligeti pálya (a mostani Puskás Ferenc Stadion) volt a régiek szerint talán a legszebb, mert oda úgy mentek a fogatokkal, hogy „végighajtottak a Stefánián”:

„A most már világhírré kapott budapesti lóversenyek alkalmával ismét új életképet mutat a Városliget. A Stefánia út a leglátogatottabb sétahellyé válik. Egyik úri fogat a másik elé vágat, egész sora a négylovas hintóknak versenyez egymással; a hintóknak a szépség, a divat gárdaezrede vonul el szemünk előtt, melynek nem akar vége szakadni; s ez a tömege a szépségnek elfoglalja a versenytér tribünjeit.

Lenn a turfon látni a hazai közélet celebritásait, híres külföldi vendégekkkel együtt, de körülöttük ott nyüzsög, ott forr az egész néptömeg: diák, kereskedő, iparos, s az mind lesi, várja a versenyeredményét, keresi a totalizátórt, fogad a paripákra s osztozik az izgalmaiban, örömeiben és csalódásaiban a főrangúak mulatságának, s harsogó éljennel üdvözli a győztest. A lóverseny után kocsi-corso, melynél egyik úri fogat a másikat éri kettős sorban végig az Andrássy úton, egyike Budapest legszebb látványainak.” Jókai Mór: Útleírások

Forrás: Budapest anno

1920 és 1925 között a 20. század fordulóján Newmarket mintájára felépített Alagi Tréningtelep és Gyakorlópálya adott otthont a versenyeknek. 1925 májusától a jelenlegi galopp-pálya, amelyet a magyar galoppversenyzés megindulásának 150. évfordulójától Kincsem Parknak neveznek, a versenyek lebonyolításának helyszíne. Ezen az évfordulón állította fel a Magyar Lóverseny Vállalat a főbejáratnál Kincsem életnagyságú szobrát, Tóth Béla szobrászművész alkotását.

A „kisebbik testvér”, az ügetőversenyzés 1883. május 17-én kezdte meg működését, osztrák minta alapján, a mai napig „Tattersall”-nak nevezett területen. Mivel egyre népszerűbb lett e versenyzés, áthelyezték a századfordulón az Erzsébet-királyné út és a Mexikói út sarkánál lévő területre. Itt 30 évig működött az ügetőversenyzés, és 1933 augusztus végén megnyitották az akkor modern építésű - Kerepesi úti ügetőverseny-pályát.

GALOPP: galopp versenyeken a lovak a lehető leggyorsabb módon, vágta jármódban, zsokéjukkal a nyeregben versenyeznek.

ÜGETŐ: Az ügető versenyeken a lovak kötött szabályok szerint, ügető jármódban törnek a cél felé. Mögöttük egy kétkerekű kocsiban (sulky) ülve hajtójuk segíti őket a versenyzésben.

Megkülönböztetünk autóstartos és fordulóstartos versenyeket. Utóbbiban a jobb eredményekkel rendelkező lovak térhátrányról, messzebről indulnak. Az ügetőversenyeken ügető fajtájú lovak vesznek részt, a lovak kétéves koruktól versenyezhetnek. A legnagyobb díjazású ügető futam hazánkban a Magyar Ügetőderby, amelyben csak 4 éves ügetők állnak starthoz.

 GALOPP	 ÜGETŐ
MAXIMÁLIS SEBESSÉG 62 KM/H	MAXIMÁLIS SEBESSÉG 56 KM/H
 ZSOKÉ	 HAJTÓ

**Azok a hatvanas évek!
KVÍZ**

1. A Szovjetunió pályára állítja az első emberszállító űrhajót, a Vosztok–1-et Jurij Gagarinnal a fedélzetén. Hány centiméter magas volt az űrhajós?

- a. 157 cm
- b. 182 cm
- c. 173 cm

2. Melyik magyar előadó adta elő *A hatvanas évek* szerzeményét?

- a. Korda György
- b. Cseh Tamás
- c. Máté Péter

3. Mennyibe került egy liter étolaj a hatvanas években?

- a. 21 forint 60 fillér
- b. 100 forint
- c. 10 forint

4. Mit csinál az, aki csipáz?

- a. kedvel valakit
- b. tüsszent
- c. elesik

5. Hány éves volt Máté Péter 1961-ben

- a. 19
- b. 21
- c. 14

6. Mennyibe került egy motorkerékpár a hatvanas években?

- a. 1.200 Forint
- b. 7.000 Forint
- c. 15.000 Forint

7. A hatvanas években született Szabados Mihály színész?

- a. Igen, 1969-ben született
- b. Nem, mert 1972- ben született

8. Hol rendezték az 1966-os labdarúgó világbajnokságot?

- a. Hollandia

- b. Anglia
- c. Brazília

9. Melyik együttes slágere szól Lénáról?

- a. Illés
- b. Metró
- c. Omega

10. Mit jelentett a bélás?

- a. kétforintos
- b. ötforintos
- c. tízforintos

11. Melyik film NEM a hatvanas évekről szól?

- a. Csinibaba
- b. Megáll az idő
- c. Dögkeselyű

12. Milyen ízű banánról szólt a Metro együttes slágere?

- a. Cola
- b. Citrom
- c. Narancs

13. Mit jelent a bláz?

- a. cigi
- b. korsó sör
- c. ing

(Megoldókulcs: 1-a, 2-b, 3-a, 4-a, 5-c, 6-b, 7-b, 8-b, 9-c, 10-a, 11-c, 12- b, 13-a)

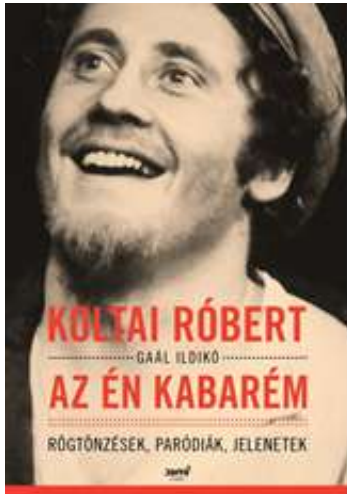
Ötletek a vetítés előtti felvezető beszélgetéshez

- Kinek milyen emlékei vannak a hatvanas évekből?
- Mit hallottatok születeiktől, nagyszületeiktől a hatvanas évekről?
- Élet a szocializmusban. Milyen volt? Kinek milyen emléke van, mit hallott, mit olvasott?
- A legvidámabb barakk kifejezés vajon mit jelent?
- Koltai Róbert, mint színész és rendező. Szerepek, rendezések. Kinek melyik a kedvence?

Ötletek a vetítés utáni beszélgetéshez

- A film alapján milyen különbségeket fedezünk fel a hatvanas évek és mai életünk közt?
- Mit jelképezhet a film zárójelenete?
- Melyik szereplő volt a kedvenc és miért?
- Melyik jelenet volt a kedvenc és miért?
- Melyik szereplővel tudtak azonosulni?

**A KönyvtárMozi foglalkozásra való felkészülést segítő,
valamint a film témájában megjelenő dokumentumok listája**

Koltai Róbert- Gál Ildikó: Az én kabarém - Rögtönzések, paródiák, jelenetek

„Igenis nagyon sok ember fellélegzett, amikor mint Illetékes kimondtam azokat a dolgokat, amelyeket más nem mert kimondani. És még azt is mondom, hogy egyáltalán nem tartom magam ezért bátornak, csak nem tehettem mást. Nem engedte a szerep!” – Koltai Róbert

Tudja ön, kedves Olvasó, mi a poén? Koltai Róbert szerint „az, ahogy a pillanatot tudja az ember használni, kihasználni, eltartani magától, vagy, ahogy akár a legdrámaibb helyzetben – mert biza az is poén! – plasztikusan odaadni egy kifeszített másodpercet a nézőnek.” Nos, ugye nem erre gondolt? A szerző szerint viszont „a nevetés már csak hab a tortán”. De hát minket nem ver át a bakter úr, jól tudjuk, hogy az ő humortortái milyen habosak, mi pedig csak tömjük

magunkba évtizedek óta ezt az isteni édességet, sokszor egészen addig, amíg meg nem fájdul tőle a hasunk.

Koltai Róbert színes válogatást tár elénk híres jeleneteiből, ismert és kevésbé ismert történeteiből, paródiáiból, amelyek a kabarétörténelem egyik legmeghatározóbb figurájává tették – s amelyek most olvashatóak először kötetben. Kedélyesen sztorizgat a rögtönzésekről, eleven humorral idézi fel, hogyan tréfálták meg egymást a kollégákkal a színházi előadás alatt, a szünetben, a büfében vagy bárhol, ahol csak lehetett. A vicces elbeszélések között bár akad kínos és megható is, de kivétel nélkül szórakoztatóak.

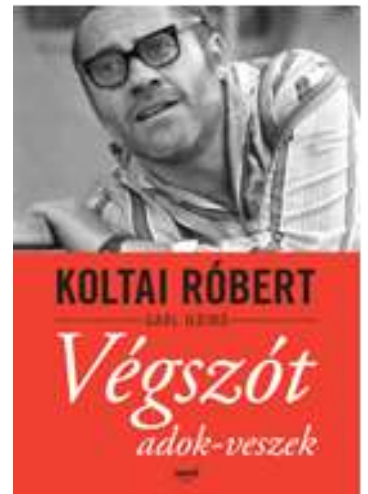
Az én kabarém végigveszi Koltai fél évszázados karrierjének legsikeresebb alakításait is, amelyekből mindannyian rengeteget fel tudnánk sorolni Csocsótól Gyuszi bácsin és Ámbár tanár úron át a Simabőrű hangjáig. De jobb, ha nem egymás szavába vágva tesszük ezt, mert még Illetékes elvtárs ránk rivall: „Ne beszéljünk egyszerre!” (www.bookline.hu)

Koltai Róbert- Gál Ildikó: Végszót adok-veszek

Koltai Róbert már könyve bevezetőjében megrémiszt minket: „valószínűleg ez a könyv lesz az utolsó, amelyben visszaemlékezem elmúlt évtizedeimre, pályatársaimra, barátaimra”. Nyilván ez is valami tréfa lesz – gondolhatja az olvasó. Nehéz ezt a kijelentést komolyan venni olyasvalakitől, aki ilyen élvezettel, sajátos ízzel mesél a színészetéről – erről a „féltekeny szakmáról” –, a barátokkal, kollégákkal átélt kalandokról, mint ő.

Legújabb könyvét olvasva olyan érzésünk támadhat, mintha egy Koltai-filmet néznénk: a jeleneteket a tőle megszokott humorral, átéléssel vagy a helyzethez, a mondandóhoz illő komolysággal írja le, megelevenednek előttünk a lendületében és érzelmi töltetükben hullámozó események. Hibáiról is őszintén beszél, s olyan részleteket tár elénk, amelyeket máshol hiába keresnénk: megtudhatjuk, ki ihlette az Illetékes elvtárs jellegzetes szájtartását, melyik filmjének szánta a Szobaasszony, gyere haza! címet, és hogy ki volt rá a legnagyobb hatással a színésszé válásban. Elárulja, mit profitált a karanténból, mi a színészsakma „rákfeneje”, hogyan kapta meg Kálmán bácsi szerepét a *Drága örökösökben*, és miért szeretné kipróbálni, milyen macskának lenni.

Csak olvasunk és lapozunk, kuncogunk és bámulunk, az idő szalad, és a könyv végén elégedetten nyugtázzuk, hogy – akárcsak az előzőeknél – remekül szórakoztunk. Majd némi elégedetlenséggel ocsúdunk fel: Máris vége? Na, ne... Mesélj még, Gyuszi bácsi! Vagy bakter úr vagy Naftalin... mindegy, melyik szerepben, csak folytasd! (www.bookline.hu)

Koltai Róbert: Sose halok meg? - Az első 75

„Színművészeti Főiskolás koromban nyaranta eljártam dolgozni, mert kellett a pénz, és színházba játszani nem hívott a kutya se, ezért az egyik nyáron az üvegesekhez álltam be cipekedni. Ők persze nem hitték el, hogy színésznek készülök. Vittük a nagy táblákat ide-oda, de ha emelni kellett, az erős és tapasztalt segéd munkások mellett én labdába sem rúghattam. Gúnyoltak is eleget: A Művész Úr! Na, majd én megmutatom! - gondoltam, és amikor a Mester utcai Közgáz előtt állt meg az autó - ahová anyukám járt egykor, és ő jutott az eszembe -, én is a kocsni végébe álltam. Kezembe adták a hatalmas üveglapokat, és én meggörnyedve elindultam a járókelők között az ajtó felé. Néhány lépés után azonban kioldódott a madzag, ami a két számmal nagyobb munkásnadrágomat tartotta, és a gatyá csúszni kezdett lefelé. Megállt a forgalom. A járókelők röhögése még ma is a fülemben cseng...

Azóta is gyakran érzem magam így az életben, a színpadon vagy a kabarében: mindkét kezemmel fogom a nehéz üvegtáblákat, vigyázok, hogy el ne törjenek, miközben a gatyám lassan a bokámra csúszik, és kilátszik az ülepem.” – Koltai Róbert

Az idén 75 éves Koltai Róbert színész-rendező, akit többek között a *Sose halunk meg*, a *Szamba*, a *Csocsó, avagy éljen május elseje!*, a *miniszter félrelép* című filmekből és számtalan színházi előadásból ismerünk és szeretünk, vall a maga szokott humorával és öniróniájával, de mégis komolyan színházról, emberi-szakmai kapcsolatokról, filmekről és szenvedélyről. (www.bookline.hu)

Gelencsér Gábor - Murai András - Pápai Zsolt - Varga Zoltán: **Magyar filmek 1896-2021**

Az első összegző és áttekintő magyar filmtörténet - lexikon formában. Összesen 516 szócikkben 269 magyar rendező valamennyi filmtípust képviselő alkotását 15 szócikkíró ismerteti. A kézikönyv a filmeket bemutatásuk időrendjében, a korszak hazai és nemzetközi trendjei, valamint a politikai hatások kontextusában vizsgálja. A műveket egyedileg elemző-értelmező szócikkek hatásuk és jelentőségük szerint tárgyalják az alkotásokat, egyúttal adott rendező életművét és a magyar film alakulástörténetét is összefüggéseikben láttatják. A könyv fontos és hiánypótló olvasmány a laikus érdeklődők, a témával egyetemi szinten foglalkozók és a szakma képviselői számára. (www.lira.hu)

Sose halunk meg! (DVD)

Tordai Imre színész munkája végeztével rohan az ügetőre. Szokása szerint veszt, de hirtelen felidéződik benne a kamaszkora, a hatvanas évek, amikor egyszer Gyuszi bácsival rengeteg pénzt nyertek.

Vásároszó vállfaáros nagybátyja vitte először lóversenyre, vidékre, vásárba, ő ismertette meg vele a szabadság, a nők, az élet ízeit néhány szertelen, furcsa nap alatt. Imi gátlásos, szorongó lényé értetlenül figyelte a nagy álmokat és kockázatot kergető nagybácsit... (www.rocky.hu)

Koltai kabaré (DVD)

Darvas Szilárd: Legenda a nő teremtéséről! A legendás nevettező és rendező, az egykori illetékes elvtárs, majd illetékes polgártárs, akit az MTV szilveszteri

kabaréjában közel 2 millióan tekintettek meg - immár mint illetékes bajtársat -, most visszatért, hogy egy egész estés műsor keretén belül több fronton indítson támadást a rekeszizmok ellen. idézzük fel együtt Koltai Róbert legjobb poénjait és korszakos sztorijait színházról, politikáról és egyáltalán erről a keserűdes életről. A közel kétórás műsorban betekintést nyerhetünk a korai színművészeti főiskolás korszakba, amikor főhősünk egyik abszurd kalandból a másikba csöppent az előadások alatt, vagy meghallgathatjuk Dész László gyönyörű, immár slágerré vált nótáit. Többek között még azt is megtudhatjuk, hogy kiről és miként mintázta a művész az illetékes elvtárs figuráját. (www.rocky.hu)

Felhasznált irodalom, forrásjegyzék

- Koltai Róbert == <https://port.hu/adatlap/szemely/koltai-robot/person-883>
- Dész László == https://hu.wikipedia.org/wiki/Dész_László
- Miklós Mari == https://hu.wikipedia.org/wiki/Miklós_Mari
- Halász Gábor == [https://hu.wikipedia.org/wiki/Halász_Gábor_\(operatőr\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Halász_Gábor_(operatőr))
- Szabados Mihály== https://hu.wikipedia.org/wiki/Szabados_Mihály
- Máté Gábor == [https://hu.wikipedia.org/wiki/Máté_Gábor_\(színművész\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Máté_Gábor_(színművész))
- Jordán Tamás == [https://hu.wikipedia.org/wiki/Jordán_Tamás_\(színművész\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Jordán_Tamás_(színművész))
- Hunyadkürty György == https://hu.wikipedia.org/wiki/Hunyadkürty_György
- Pogány Judit == https://hu.wikipedia.org/wiki/Pogány_Judit
- Lukáts Andor == https://hu.wikipedia.org/wiki/Lukáts_Andor#/media/Fájl:Lukáts_Andor.JPG
- <http://www.lovasok.hu/index-archive.php?i=20255>
- <https://www.magyaridok.hu/kultura/az-eletmuvesz-vallfaarus-3465728/>

Képek forrásai:

- <https://www.blikk.hu/sztarvilag/filmklick/sose-halunk-meg-tvr-het-ajanlo/n9hj45z>
- <https://takacsvera.hu/blog/?p=463>
- https://index.hu/kultur/2017/11/04/queen_bohemian_editors/
- http://www.fertop.art/galeria/rendezvenyek_es_esemenyek/nogradi_gabor_es_nogradi_gergely_fertosz_eplakon_-_2009.html
- <https://magyarfilmakademia.hu/hu/tag/szabados-mihaly>
- https://konyvesmagazin.hu/nagy/mate_gabor_szeretem_ahogy_a_szinhaban_az_eletet_ujrateremtju_k.html
- https://hvg.hu/360/202034_lukats_andor
- <https://kincsempark.hu/>
- <https://www.magyaridok.hu/kultura/az-eletmuvesz-vallfaarus-3465728/>
- https://index.hu/fortepan/2019/05/25/morotok_ponyvaregenyek_es_porno_a_hatvanas_evek_ecseri_piacan/
- <https://ketkes.com/kviz-ezekre-a-szavakra-csak-azok-emlekeznek-akik-a-70-es-80-as-evekben-voltak-fiatalok-szleng-teszt/>
- https://rocknemzedek.hu/metro-egyuttas?fb_comment_id=2545473862188390_3665128420222923
- [https://hu.wikipedia.org/wiki/Jordán_Tamás_\(színművész\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Jordán_Tamás_(színművész))
- https://hu.wikipedia.org/wiki/Hunyadkürty_György
- https://hu.wikipedia.org/wiki/Pogány_Judit

Az Internetes források megtekintésének ideje: 2022. 04. 30.